

Sprawozdanie z działalności Muzeum Powstań Śląskich

za okres 1.01. – 31.12. 2018 r.

Orszak Trzech Króli

6 stycznia 2018 r. ulicami Świętochłowic po raz kolejny przeszedł Orszak Trzech Króli, który wyruszył spod Muzeum Powstań Śląskich, gdzie aktorzy gliwickiego Teatru A przedstawili inscenizację o Objawieniu Pańskim. Trzej królowie poprowadzili mieszkańców do szopki w kościele pw. św. Piotra i Pawła, gdzie złożyli dary i pokłonili się Dzieciątku. W kościele uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 zaprezentowali jasełka. Wieczorem tradycyjnie odbył się koncert noworoczny. Tym razem najpiękniejsze kolędy i pastorałki w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa zaśpiewał chór Sound'n'Grace.

Projekcja „Soli ziemi czarnej”

11 stycznia 2018 r. odbyła się w Muzeum projekcja cyfrowej wersji „Soli ziemi czarnej”, pierwszego filmu tzw. „Tryptyku Śląskiego” Kazimierza Kutza, poetycko opowiadającego o Powstaniach Śląskie. Sceny do filmu były kręcone m.in. w Świętochłowicach w okolicach szybu Marcina, Chropaczowie i Lipinach. Premiera odbyła się 6 marca 1970 r. Kopia filmu po tak długim czasie nie była w najlepszym stanie, dzięki staraniom przede wszystkim Olgierda Łukaszewicza, odtwórcy roli najmłodszego z Basistów, Gabriela oraz Państwowego Instytutu Sztuki Filmowej, Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego i Muzeum Powstań Śląskich doczekała się rekonstrukcji cyfrowej. Repremiera odbyła się w katowickim kinie Rialto w Katowicach 27 listopada 2017 r.

Zabawa karnawałowa dla seniorów

22 stycznia 2018 r. w ramach cotygodniowych poranków muzycznych Muzeum zorganizowało dla świętochłowickich seniorów zabawę karnawałową.

Ferie z historią

W czasie ferii zimowych (29.01. - 8.02.2018 r.) tradycyjnie już gościliśmy dzieci i młodzież na zajęciach tematycznych "Ferie z historią". Do wyboru były zajęcia warsztatowe „Opowieści z arsenału Powstańców Śląskich”, „Tradycje i stroje śląskie”, „Karnawał na Śląsku i na świecie” oraz „Planszowe piątki”, podczas których dzieci mogły grać w różnego rodzaju gry planszowe, np. Chińczyk, warcaby, monopol lub Przemysłowy magnat. Zainteresowaniem cieszyła się również wycieczka do Muzeum Chleba w Radzionkowie (zwiedzanie połączone z warsztatami pieczenia chleba) oraz Spacer z Wojciechem Korfantym po Bytomiu.

W zajęciach wzięło udział ok. 300 dzieci.

Wystawa „Nad granicą czuwa straż”

20 lutego 2018 r., w 98. rocznicę powołania Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Muzeum otwarto wystawę „Nad granicą czuwa straż”. Wystawa została przygotowana ze zbiorów prywatnych st. chor. szt. Straży Granicznej Tadeusza Pruchniewskiego oraz zbiorów Muzeum Powstań Śląskich. Współorganizatorem wystawy był Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach oraz Śląski Oddział Straży Granicznej. Wydarzeniem towarzyszącym otwarciu wystawy było ogłoszenie konkursu „Polskie Komitety Plebiscytowe – dawniej i dziś”.

Projekcja II serii Filmowej Encyklopedii Powstań Śląskich.

W dniach od 15 – 26 lutego 2018 r. odbyły się w Muzeum projekcje kolejnych odcinków II serii Filmowej Encyklopedii Powstań Śląskich.

Produkcję odcinków 1-6 oraz wydanie płyt DVD dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”, zaś odcinki 7-8 dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura – Interwencje 2017. Edycja jesienna”

Promocja książki

1 marca 2018 r. odbyła się w Muzeum promocja książki „Lata 80. i 90. na Górnym Śląsku” oraz spotkanie z Izabelą Waloszek, koordynatorem projektu Archiwum Historii Mówionej realizowanego przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz z dr Joanną Lusek, opiekunem naukowym.

Akcja "Polska zobacz więcej - weekend za pół ceny"

W dniach 9 -11 marca 2018 r. można było zwiedzać ekspozycję Muzeum Powstań Śląskich w ramach IV edycji akcji "Polska zobacz więcej - weekend za pół ceny", organizowanej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Polską Organizację Turystyczną.

Turniej szachowy

10 marca 2018 roku w Młodzieżowym Domu Kultury w Świętochłowicach odbył się II Turniej Szachowy dla dzieci i młodzieży o Puchar Prezydenta Miasta Świętochłowice. Zawody przyciągnęły 48 uczestniczek i uczestników z wielu miast śląskich reprezentujących kluby z Gliwic, Katowic, Cieszyna, Rudy Śl., Chorzowa, Mikołowa, Bytomia, Dąbrowy Górniczej, Żor, Rydułtów i Świętochłowic. Zdobywcy

trzech pierwszych lokat w poszczególnych klasyfikacjach otrzymali wspaniałe puchary. Dla najliczniejszego klubu UKS Pałac Młodzieży w Katowicach, oraz rodzeństw startujących w rozgrywkach ufundowane zostały ponadto wejściówki do Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Wszyscy pozostali uczestnicy turnieju otrzymali za walkę o miejsca duże medale. Wspaniała atmosfera, jak i niecodzienne przeżycia zawodniczek i zawodników w sportowej rywalizacji pozwalają pozytywnie patrzeć w przyszłość szachów w naszym mieście.

Klasówka powstańcza 2018

20 marca 2018 r. w blisko 150 szkołach z obszaru województw: śląskiego, dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego z pytaniami zmierzyli się uczniowie. Motywem tegorocznej edycji konkursu było ukazanie udziału oraz zaangażowania na rzecz Powstań Śląskich Polaków z Wielkopolski. Tegoroczna „klasówka” uwzględniła w swojej treści także najistotniejsze aspekty pierwszego zwycięskiego powstania Polaków – Powstania Wielkopolskiego, którego 100. rocznicę obchodzimy w 2018 roku. Wszyscy chętni mogli sprawdzić swoją wiedzę online. Finał klasówki powstańczej odbył się 26 kwietnia 2018 roku w Sali Sejmu Śląskiego w Katowicach.

Wielkanocne warsztaty świąteczne

24 marca 2018 r. w godz. 12.00 – 16.00 odbyły się w Muzeum wielkanocne warsztaty świąteczne „Wiosna w Muzeum”. Można było samodzielnie wykonać palmę wielkanocną, pomalować jajka, wykonać pisanki lub ozdoby z drewna, a także posiać rzeżuchę. Gośćmi specjalnymi byli Barbara Szmatoch i jej łosprowki ło Wielkanocy „Jajca pomalować i upiyc kółce” oraz Gabriel Tobor, autor tłumaczenia Nowego Testamentu na śląski. W warsztatach wzięło udział ok. 100 osób.

Wystawa „Świat śląskiej kolei. 175 lat modernizacji i mobilności”

8 kwietnia 2018 r., w rocznicę powstania Kolei Śląskich, otwarto w Muzeum wystawę ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego w Ratingen „Świat śląskiej kolei. 175 lat modernizacji i mobilności”. Wystawę prezentowano do 30 kwietnia 2018 r.

Promocja XI t. Rocznika Świętochłowickiego

9 kwietnia 2018 r. odbyła się promocja XI t. Rocznika Świętochłowickiego oraz spotkanie z redaktorem i autorami tekstów. Rocznik można nabyć w sklepie muzealnym. Podczas promocji został też podpisany przez Prezydenta Świętochłowic Dawida Kostempskiego oraz przedstawicieli Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego dr. hab. Macieja Fica i dr. hab. Lecha Krzyżanowskiego list intencyjny dotyczący powstania monografii Świętochłowic.

Międzynarodowe Targi Turystyki w Zabrzu

12-13 kwietnia 2018 r. Muzeum zaprezentowało wystawę „Śląsk – droga do Niepodległej” podczas X Międzynarodowych Targów Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej w Zabrzu.

Majowe świętowanie

2 maja 2018 r. z okazji 97. rocznicy III Powstania Śląskiego odbyła się konferencja „Losy Powstańców Śląskich w latach 1922-1945” w ramach Świętochłowickich Spotkań Uniwersyteckich.

Referaty wygłosili:

- dr hab. Lech Krzyżanowski „Byli Powstańcy Śląscy w środowisku adwokackim II RP”;
- mgr Grzegorz Grześkowiak „Byli Powstańcy Śląscy w Policji Województwa Śląskiego”;
- dr hab. Grzegorz Bębniak „Powstańcy Śląscy w wojnie obronnej Polski w 1939 roku”;

- dr Mirosław Węcki „Nazistowskie represje wobec Powstańców Śląskich w okresie II wojny światowej”.

Konferencji towarzyszyła promocja książki wydanej przez Muzeum Śląskie „Archiwum Powstań Śląskich” i spotkanie z dr. Dawidem Kellerem.

Ponadto można było zobaczyć musztrę paradną i wysłuchać koncertu w wykonaniu Orkiestry Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Mały Śląsk”.

Podsumowano konkurs "Polskie Komisariaty Plebiscytowe - dawniej i dziś", zaprezentowano prace konkursowe i wręczono nagrody.

Zainaugurowany został projekt „100 kotylionów na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości”

3 maja 2018 roku odbyły się Miejskie obchody Narodowego Święta Konstytucji 3 Maja. Po uroczystej Mszy św. w Kościele św. Piotra i Pawła nastąpił przemarsz do Muzeum Powstań Śląskich, gdzie pod tablicą pamiątkową złożono kwiaty.

Filmowa Noc Muzeów

19 maja 2018 r. zorganizowana została w Muzeum Filmowa Noc Muzeów.

W trakcie tej niezwykłej nocy wyświetlono filmy o tematyce śląskiej „Perła w koronie”, „Zgorszenie publiczne” oraz „Piątą porę roku” z udziałem aktorów pochodzących ze Śląska.

Po projekcji filmów można było wysłuchać koncertu muzyki filmowej w wykonaniu Orkiestry Rozrywkowej Power of Winds, wziąć udział w konkursie wiedzy o polskich filmach ze szczególnym uwzględnieniem filmów kręconych na Śląsku, wykonać monidło, ucharakteryzować się na postać filmową.

III Konwentykiel Magnatów Przemysłowych

26 maja 2018 r. gościliśmy w Muzeum III Konwentykiel Magnatów Przemysłowych pt. „U źródeł śląskiego matriarchatu”.

W programie:

– prezentacja 2 śląskich kobiet (Arkadiusz Kuzio-Podrucki, Łukasz Zimnoch):

Matka Ewa Thiele von Winckler – protestancka diakonisa, ur. w Miechowicach – córka Waleski i Huberta von Tiele-Wincklerów – ówczesnych właścicieli Miechowic, założycielka ok. 40 domów dla bezdomnych dzieci, przygotowywała siostry do pracy misyjnej w 18 krajach świata, głównie w Afryce i Azji. Była również autorką popularnej literatury religijnej.

– Joanna Schaffgotsch zd. Gryzik – dziedziczka fortuny Karola Goduli, osobiście zarządzała majątkiem odziedziczonym po śląskim potentacie cynkowym. Dzięki jej hojności powstało na Górnym Śląsku wiele szkół i kościołów, w testamencie zapisała także pieniądze na rzecz służby pałacowej w Kopicach, sióstr szarytek we Wrocławiu i zakładów dla głuchoniemych we Wrocławiu i Raciborzu.

Ponadto w programie:

- fotołowy,
- pokaz mody śląskiej
- koncert kwartetu Silesian Brass Quartet z Tarnowskich Gór pod kierunkiem Olka Königa
- stoisko: koronka klockowa Małgorzaty Połubok.

Pojedynek Powstańczy Prezydentów

4 czerwca 2018 r. o godz. 13.00 w Auli Biblioteki Kórnickiej Pałacu Działyńskich w Poznaniu odbył się Pojedynek Powstańczy Prezydentów Poznania i Świętochłowic. To podsumowanie finału konkursu historycznego Klasówka Powstańcza, dedykowanego 97. rocznicy III Powstania Śląskiego oraz konkursu Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim, dedykowanemu 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego.

W Klasówce Powstańczej wzięli udział uczniowie z prawie 200. szkół woj. dolnośląskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, wielkopolskiego i Konkurs Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim organizowany przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu w ramach realizacji projektu „Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Pamiętamy!” W finale wojewódzkim wzięło udział ponad 600 uczniów szkół wszystkich szczebli.

Konkurencje dla Prezydentów Poznania i Świętochłowic sprawdzały zarówno wiedzę, jak i umiejętności. Każdy z Prezydentów miał w swojej ekipie trzech najlepszych uczniów z ww. konkursów. Drużynę śląską poprowadził Prezydent Świętochłowic

Dawid Kostempski, a w jego drużynie byli Rafał Potracki, Patryk Ryś i Jakub Sroka. Drużynie wielkopolskiej przewodził Zastępca Prezydenta Poznania Jędrzej Solarski, a w jej skład wchodził Weronika Konowalczyk, Marcel Perz i Natasza Thiem. Zwyciężyła drużyna śląska.

Pojedynek oceniali:

dr hab. Olaf Bergmann – Wielkopolskie Muzeum Nieodległości

dr hab. Maciej Fic – Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego

Piotr Bojarski – dziennikarz Gazety Wyborczej

Józef Krzyk – dziennikarz Gazety Wyborczej

Pojedynek prowadzili dyrektorzy Wielkopolskiego Muzeum Nieodległości w Poznaniu Tomasz Łęcki oraz Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach Halina Bieda, a kibicowała silna grupa finalistów ze Śląska, która w nagrodę zwiedzała Poznań i okoliczne atrakcje.

Przed Odwachem na Starym Rynku prezentowana była wystawa „Śląsk – droga do Niepodległej” przygotowana przez Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach i dofinansowana z programu dotacyjnego Niepodległa. Upamiętnia ona historię Powstań Śląskich i plebiscytu, najważniejszych wydarzeń w historii regionu, które doprowadziły do powrotu części Górnego Śląska do odrodzonego, niepodległego państwa polskiego po kilkuset latach funkcjonowania pod czeską i niemiecką jurysdykcją.

Natomiast laureaci klasówki 3 i 4 czerwca 2018 r. zwiedzali Poznań i okoliczne atrakcje.

Wystawa „Bezpieczeństwo, spokój i porządek publiczny – Policja Śląska 1922-1939”

22.06.2018 r. odbył się w Muzeum wernisaż wystawy „Bezpieczeństwo, spokój i porządek publiczny – Policja Śląska 1922-1939” oraz promocja książki „Policja Województwa Śląskiego w fotografii 1922-1939” i spotkanie z autorem albumu nadkom. Krzysztofem Musielakiem.

Wycieczka dla seniorów

25 czerwca 2018 r. Muzeum zorganizowało wycieczkę dla seniorów „Zrozumieć Śląsk” obejmującą zwiedzanie wystawy stałej Muzeum Zamkowego w Pszczynie oraz wystawy „Orzeł czarny, orzeł biały. Ziemia pszczyńska 1914-1922” w Stajniach Książęcych w Pszczynie dedykowanej 100-leciu odzyskania niepodległości.

Cykl spotkań dedykowanych historii Świętochłowic

4 lipca 2018 r. w Muzeum odbyło się spotkanie inauguracyjne cyklu spotkań dedykowanych historii Świętochłowic. Złote lata Świętochłowic przedstawił w swoim wystąpieniu Marian Piegza

Wakacyjne środy z historią

W okresie wakacji letnich Muzeum Powstań Śląskich zorganizowało kolejną edycję imprez edukacyjnych dla dzieci środy w godz. 10-13 :

- Roztomajcie cary-mary, czyli zajęcia plastyczne (kotyliony, galandy, rysunki odzwierciedlające zwyczaje, tradycje, stroje, obiekty, miejsca)
- Opowieści z arsenału Powstańców - Gewery i handgranaty, czyli o wyposażeniu Powstańców Śląskich słów kilka – prezentacja broni powstańczej, zagadki i szyfry powstańcze, musztra itp
- Śląski plac wczoraj i dziś - gry i zabawy ze śląskich podwórek w dawnych latach (klopsztanga, gra w karty, klipa, kapsle, skakanie w sznura, guma, klasy, guguły, warsztaty robienia i strzelanie za szlojdrów, podwórkowy teatrzyk itp.)
- Wycieczki historyczno-krajoznawcze „Znane i nieznane zakątki Świętochłowic”

W zajęciach i wycieczkach uczestniczyło ok. 180 dzieci.

Cykl spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce

2 sierpnia 2018 r. w Muzeum odbyło się pierwsze spotkanie z cyklu spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce. O kobietach I kadencji Sejmu RP opowiedziała zebranym Ewa Piaskowska.

Finisaż wystawy „Bezpieczeństwo, spokój i porządek publiczny – Policja Śląska 1922-1939”

9 sierpnia 2018 r. odbył się w Muzeum finisaż wystawy. Członek Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Rodziny Policyjnej 1939 r. Grzegorz Grześkowiak, wygłosił prelekcję z okazji 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę w ramach programu edukacyjnej „Odkrywamy historię: Ostaszków - Twier - Miednoje. W swym wystąpieniu omówił historię Policji Województwa Śląskiego II RP, udział funkcjonariuszy w czasie II wojny światowej oraz ich losy w aspekcie Zbrodni Katyńskiej.

Wystawa jubileuszowa „50 lat Uniwersytetu Śląskiego”

W okresie od 13 sierpnia 2018 r. do 14 września 2018 r. w Muzeum prezentowana była wystawa jubileuszowa „50 lat Uniwersytetu Śląskiego”. Wystawa towarzyszy obchodom jubileuszu 50-lecia Uniwersytetu Śląskiego. Na kilkudziesięciu planszach przedstawione zostały najważniejsze wydarzenia i informacje dotyczące uczelni: jej powstanie, poczet rektorów, historia herbu i logo uniwersytetu oraz insygniów władzy rektorskiej. Z ciekawych faktów wymienić można nadanie masowcowi Polskiej Żeglugi Wielkiej imienia „M/S Uniwersytet Śląski”, ze znaczących wydarzeń – uchwalenie przez Senat dokumentu „Misja Uniwersytetu Śląskiego”.

Koncert „Śląsk a Niepodległa”

24 sierpnia 2018 r. o godz. 18.00 w Teatrze Cieszyńskim w Czeskim Cieszynie odbył się Koncert Śląskich Pieśni Niepodległościowych i Powstańczych „Śląsk a Niepodległa” z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. W repertuarze piosenki, opisujące życie i zwyczaje na Śląsku, dążenie Śląska do powrotu w granice Rzeczypospolitej a także współczesne piosenki nawiązujące do tych okresów historycznych, w wykonaniu śląskich i czeskich artystów.

Wydarzenia towarzyszące:

- Wystawa „Śląsk – droga do Niepodległej” upamiętniająca historię Powstań Śląskich i plebiscytu, najważniejszych wydarzeń w historii regionu, które doprowadziły do powrotu części Górnego Śląska do odrodzonego, niepodległego państwa polskiego. Ekspozycja na 25 planszach prezentuje m.in. Śląsk od zarania dziejów aż do Traktatu Wersalskiego, sprawę polską na arenie międzynarodowej w trakcie I wojny światowej, sytuację na Śląsku przed wybuchem Powstań, ich genezę i przyczyny, kalendarium wydarzeń w latach 1919-1921, plebiscyt na Górnym Śląsku z 20 marca 1920 roku, powitanie Wojska Polskiego w 1922 roku i ustanowienie województwa śląskiego. Wystawa została przygotowana przez Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach i dofinansowana z programu dotacyjnego Niepodległa na lata 2017-2021.
- Wystawa „Ojcowie Niepodległości” pokazująca odbudowę państwa polskiego po 123. latach niewoli. Wysiłek wielu Polaków, trud i ofiara poniesiona na frontach I wojny światowej oraz aktywne działania dyplomatyczne doprowadziły do narodzenia się II Rzeczypospolitej. Liderami tego procesu byli tytułowi Ojcowie Niepodległości: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Wojciech Korfanty i Ignacy Daszyński. Wystawa została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej.
- „Sól ziemi czarnej” – polski film fabularny, pierwsza część tzw. „Tryptyku Śląskiego” Kazimierza Kutza, którego akcja rozgrywa się w czasie drugiego powstania śląskiego, w roku 1920.

Projekcja filmu – 6 września 2018 r. godz. 17.00 w Bibliotece Regionalnej w Karwinie, Centrum 2299/16.

Partnerzy: Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Cieszynie, Instytut Pamięci Narodowej O/Katowice, Instytucja Filmowa Silesia-Film w Katowicach.

Projekt sfinansowano ze środków MKiDN w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2021, w ramach programu dotacyjnego Instytutu Adama Mickiewicza „Kulturalne pomosty”.

Śląskie Fajrowanie Powstańcze

31 sierpnia 2018 r. w Parku Heiloo w Świętochłowicach odbyło się kolejne Śląskie Fajrowanie Powstańcze dedykowane 99. rocznicy I Powstania Śląskiego, 98. rocznicy II Powstania Śląskiego oraz 100-leciu Związku Harcerstwa Polskiego.

W programie znalazło się wiele atrakcji m.in. powstańczy bieg patrolowy „Tropami Niepodległej”, gra edukacyjna „Gramy w Powstania”, ognisko ze wspólnym śpiewaniem piosenek powstańczych, patriotycznych i harcerskich z udziałem Zespołu Pieśni i Tańca „Mały Śląsk”. Ponadto można było zwiedzić piśnicky schron bojowy, przyrzyć się replice wozu pancernego Korfanty w rzeczywistych rozmiarach oraz podpatrzeć, jak odlewa się żołnierzyki z cyny. Zaprezentowano także zwycięski projekt Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej PTTK „100-lecie Powstań Śląskich”.

VI Złot pojazdów z minionej epoki

1 września 2018 r. na parkingu muzealnym można było podziwiać zabytkowe pojazdy z dawnych lat – samochody osobowe, ciężarowe, motocykle – w ramach VI Złotu Pojazdów z Minionej Epoki.

Muzeum utracone

We wrześniu w ramach projektu MKiDN „Muzeum utracone” w Muzeum odbywały się adresowane do uczniów wszystkich typów szkół oraz innych podmiotów projekcje filmu „Królewski sen”. W ramach tegorocznej odsłony przybliżona została niezwykła historia dzieł z kolekcji ostatniego króla polski Stanisława Augusta Poniatowskiego. Kolekcja artystyczna Stanisława Augusta Poniatowskiego - ostatniego króla I Rzeczypospolitej - była niezwykła, zawierała ponad 2000 obrazów, 700 rzeźb, 80000 rycin i rysunków. Stanisław August Poniatowski był wielkim mecenasem sztuki, a najcenniejsze z posiadanych dzieł chciał zgromadzić w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich. Po zakończeniu działań wojennych wiele z dzieł sztuki, gromadzonych przez króla, zaginęło. Wciąż poszukuje się ponad 160 zabytków z kolekcji. Sukcesem ostatnich lat było odnalezienie w 2015 r., pochodzącej z kolekcji Stanisława Augusta, rzeźby „Diana” Jeana Antonia Houdona, która dzięki działaniom MKiDN wróciła do Pałacu na Wyspie.

X Piknik Forteczny

2 września 2018 r. w piasńickim parku Heiloo w Świętochłowicach odbył się X Piknik Forteczny zorganizowany wspólnie przez Świętochłowickie Koło Terenowe Stowarzyszenia "Pro Fortalicium" i Muzeum. W programie znalazło się wiele atrakcji m.in.: pokaz musztry i wyszkolenia wojskowego klas mundurowych, zawody w rzucie granatem do celu, tradycyjne zwiedzanie schronu, dioramy grup rekonstrukcyjnych, transporter SKOT, kuchnia polowa, rekonstrukcja historyczna Bitwy pod Strzemieszycami z użyciem środków pirotechnicznych.

Europejskie Dni Dziedzictwa

W dniach 15 i 16 września 2018 r. w Muzeum Powstań Śląskich zagościły Europejskie Dni Dziedzictwa 2018 NIEPODLEGŁA DLA WSZYSTKICH. W przededniu 100-lecia Powstań Śląskich i plebiscytu zaprezentowano opowieści o Gwerach i handgranatach, czyli o wyposażeniu Powstańców Śląskich słów kilka,

o wojnie papierowej – propaganda przed plebiscytem na Górnym Śląsku w 1921 roku oraz pokaz przedpremierowy 3. serii Filmowej Encyklopedii Powstań Śląskich i spotkanie z twórcami filmowej serii.

Cykl spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce

18 września 2018 r. odbyło się w Muzeum kolejne spotkanie dedykowane 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce. Tym razem wykład pt. "Wyjątkowa rola kobiet w historii Śląska Cieszyńskiego" wygłosiła Władysława Magiera. W tym dniu odbył się również wernisaż wystawy „Obywatelki”.

Cykl spotkań dedykowanych historii Świętochłowic

26 września 2018 r. w Muzeum odbyło się kolejne spotkanie z cyklu spotkań dedykowanych historii Świętochłowic. Świętochłowice w okresie międzywojennym przedstawił w swoim wystąpieniu dr hab. Lech Krzyżanowski.

Spacer Świętochłowicki Szlak Kobiet

7 października 2018 r. odbył się niezwykle spacer po Świętochłowicach śladami kobiet, ich działalności i pamiątek, jakie po sobie zostawiły, zorganizowany w ramach obchodów 100-lecia uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce. Była to okazja do przypomnienia sylwetek kobiet, które żyły i działały w naszym mieście. Tu pracowały i sprawowały opiekę nad swymi rodzinami, jednocześnie angażując się w działalność charytatywną, edukacyjną a wreszcie w okresie Powstań Śląskich – patriotyczną.

Spacer rozpoczął się w Świętochłowicach Lipinach przy ul. Chorzowskiej 14 /tereny dawnej Huty Silesia/ i obejmował następujące miejsca: ćwicznię przy ul. Wallisa 1, siedzibę harcerek przy ul. Bukowego, aleję Topoli na granicy Lipin i Piaśnik, Planty

Bytomskie przy ul. Sikorskiego, Dom z gwiazdą przy ul. Katowickiej, Komitet Plebiscytowy przy ul. Wyzwolenia i zakończył się w Muzeum Powstań Śląskich.

Organizatorami przedsięwzięcia byli: Muzeum Powstań Śląskich, Centrum Kultury Śląskiej, Kongres Kobiet Województwa Śląskiego.

Promocja książki „Konstanty Wolny 1877-1940”

9 października 2018 r. w historycznej auli Akademii Muzycznej przy ul. Wojewódzkiej 33, w Katowicach, w wigilię 96. rocznicy pierwszego posiedzenia Sejmu Śląskiego, odbyła się promocja książki "Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940" z udziałem autorów i rodziny pierwszego Marszałka Sejmu Śląskiego Konstantego Wolnego. To w tej pięknej auli im. Bolesława Szabelskiego 10 października 1922 roku rozpoczął swoje obrady Sejm Śląski. Zobaczyć można było oryginalną laskę Marszałka Wolnego, podziwiać odrestaurowane polichromie oraz zakupić książkę.

Konferencja naukowa „Losy Powstańców Śląskich po 1922 roku”

19 października 2018 r. w Centrum Edukacji IPN im. Henryka Sławika w Katowicach odbyła się konferencja naukowa „Losy Powstańców Śląskich po 1922 roku” zorganizowana we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej i Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego.

Referaty wygłosili:

- Krzysztof Witosz – Polityczne zaangażowanie dr. Alojzego Pawelca w sanacyjny system władzy
- prof. dr hab. Wanda Musialik – Zaangażowanie Adolf Sobota – koszykarza-powstańca i współtwórcy polskiego samorządu gospodarczego
- Jarosław Zawadzki – Losy powstańców śląskich z mandatem senatora II RP
- prof. dr hab. Jacek Piotrowski – Rola powstańców śląskich w obozie sanacyjnym na Górnym Śląsku w świetle publikacji "Polski Zachodniej"

- Dariusz Zalega – Od Góry św. Anny nad Ebro. Powstańcy śląscy wśród antyfaszystowskich ochotników w wojnie domowej w Hiszpanii
- dr hab. prof. ATH Piotr Żurek – Stanisław Ligoń delegat Rządu RP do Spraw Opieki nad Uchodźcami Polskimi w Belgradzie (1940-1941)
- Konrad Graczyk – Członkowie Związku Powstańców Śląskich przed Sądem Specjalnym w Katowicach (Sondergericht Kattowitz)
- dr Parys Paweł – Powstańcy śląscy a kwestia Volkslisty. Przynależności do niemieckich organizacji i służby w wojsku niemieckim podczas II wojny światowej w świetle ankiet członkowskich Związku Weteranów Powstań Śląskich
- Marta Paszek – Powstaniec śląski stalinowskim sędzią wojskowym. Przypadek Karola Wystrychowskiego – zastępcy szefa WSR we Wrocławiu, sędziego WSR w Katowicach
- dr Zbigniew Bereszyński – Teodor Ludyga i jego perypetie z komunistycznym aparatem bezpieczeństwa
- dr Krzysztof Gwóźdź – Popowstańcze losy Jana Zejera (1890–1953)
- Witold Iwaszkiewicz – Charakterystyka zbiorów związanych z losami powstańców śląskich po 1922 roku w kolekcji Muzeum Czynu Powstańczego
- dr hab. Marek Białokur – Powstańcy śląscy i działacze plebiscytowi we współczesnych nazwach ulic Opola upamiętnieni

4. Urodziny Muzeum „W rytmie na 4”

19.10.2018 r. Muzeum obchodziło swoje 4. Urodziny „W rytmie na 4”. W trakcie świętowania zaprezentowano 4 bloki programowe:

- Edukacja - promocja IV tomu Śląskiego Almanachu Powstańczego i książki „Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940” oraz spotkanie z autorami;
- Multimedia – otwarcie ścieżki edukacyjnej dla dzieci w ramach projektu „Digitalizacja i udostępnienie zbiorów MPŚ oraz stworzenie ścieżki informacyjno-edukacyjnej dedykowanej Powstaniom Śląskimi plebiscytowi”;
- Kultura – „Już zachodzi czerwone słońeczko - koncert Stanisława Soyki;
- Architektura – prezentacja koncepcji wizualizacji drugiego budynku Muzeum na ul. Szpitalnej

Cykl spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce

29 października 2018 r. odbyło się w Muzeum kolejne spotkanie dedykowane 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce. Tym razem o posłankach Sejmu Śląskiego opowiadała Małgorzata Tkacz-Janik.

Obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości

11 listopada 2018 r. o godz. 11.11 w Muzeum odbył się premierowy pokaz Filmowej Encyklopedii Powstań Śląskich – ku Niepodległej! Projekt dofinansowany z Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura Interwencje 2018. Punktualnie o godz. 12.00 wszyscy zebrani wspólnie odśpiewali hymn państwowy. Uroczystości miejskie zainaugurowano Mszą św. w intencji Ojczyzny w kościele św. Augustyna w Świętochłowicach - Lipinach. Po Mszy św. uczestnicy przeszli pod Pomnik Powstańca Śląskiego na pl. Słowiański, odśpiewano hymn państwowy, Prezydent Dawid Kostempski wygłosił okolicznościowe przemówienie, następnie złożono kwiaty. W Centrum Kultury Śląskiej „Grota” zaprezentowana została wystawa Instytutu Pamięi Narodowej „Ojcowie Niepodległości”.

Wystawa „Typowo śląskie!”

W okresie od 15 listopada 2018 r. do 10 grudnia 2018 r. w Muzeum prezentowana była wystawa z Haus Schlesien w Königswinter, który powstał w Niemczech jako miejsce, gdzie kultywowana jest tęsknota za dawną ojczyzną oraz potrzeba zachowania jej w pamięci wypędzonych Ślązaków.

Festiwal G.G. Gorczyckiego

23 listopada 2018 r. Muzeum po raz kolejny zagościło wykonawców 13. Międzynarodowego Festiwalu im. G.G. Gorczyckiego. Program koncertu wypełniły głównie kompozycje Georga Friedricha Händla, Johanna Sebastiana Bacha, Antoniego Mitwida i Josepha Nicolasa-Pancrace Royera.

Podsumowanie cyklu spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce

28 listopada 2018 r., w 100. rocznicę uchwalonego dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego, odbyło się w Muzeum podsumowanie cyklu spotkań dedykowanych 100-leciu uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Polsce.

W programie m.in. można było posłuchać opowieści o kobietach niezwykłych, zobaczyć film "Śląskie Emancypantki" zrealizowany w ramach projektu "Śladami Soli ziemi czarnej - edycja niepodległościowa" i dofinansowany ze środków MKiDN pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach Kultura Dostępna 2018. Wydarzenie uświetnił mini-koncert wykonaniu Patrycji Zarychty.

Wystawa „Kopalnia strajkuje... Strajk i pacyfikacja kopalni Wujek 13-16 grudnia 1981 r.”

W dniach 3-16 grudnia prezentowana była na parkingu Muzeum wystawa Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach "Kopalnia strajkuje... Strajk i pacyfikacja Kopalni Wujek 13-16 grudnia 1981 r." poświęcona tematyce wprowadzenia stanu wojennego i pacyfikacji kopalni Wujek.

Warsztaty świąteczne

Tradycyjnie już w okresie przedświątecznym w Muzeum odbyły się świąteczne warsztaty. Można było zrobić swoją szopkę lub anioły i choinki z trocin, lub przygotować goździkowe pomarańcze na świąteczny stół. Uczestnicy wspólnie śpiewali kolędy przy akompaniamencie muzycznym Klaudiusza Janii.

Nagrody:

Nominacja do nagrody EMYA 2018

19 kwietnia 2018 r. Nagroda Korfantego

4 maja 2018 r. Wyróżnienie Marszałka Województwa Śląskiego za Wydarzenie Muzealne Roku 2017 w kategorii „Dokonania z zakresu inicjatyw edukacyjnych oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego” za projekt Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich

11 listopada 2018 r. Hanyś 2018 za dbałość o popularyzację historii Śląska oraz dziejów Śląskich Powstań z zastosowaniem nowoczesnych technologii w wystawiennictwie.

Wystawy czasowe:

20.02.2018 r. - 30.03.2018 r. Nad granicą czuwa straż

8.04.2018 r. – 7.05.2018 r. Świat śląskiej kolei. 175 lat modernizacji i mobilności

19.05.2018 r. - 31.08.2018 r. Wystawa fotograficzna „Śladami Zillmannów” wykonana przez uczniów TEB Edukacja Tychy.

22.06.2018 r. – 9.08.2018 r. Wystawa „Bezpieczeństwo, spokój i porządek publiczny – Policja Śląska 1922-1939”

13.08.2018 r. – 14.09.2018 r. Wystawa jubileuszowa Uniwersytetu Śląskiego „50 lat Uniwersytetu Śląskiego”

18.09.2018 r. – 14.10.2018 r. Wystawa „Obywatelki. Kobiety Śląska Cieszyńskiego dla Niepodległej”

15.11.2018 r. - 10.12.2018 r. Wystawa "Typowo śląskie?" z Haus Schlesien Königswinter / Niemcy

3.12.2018 r. - 20.12.2018 r. Wystawa zewnętrzna ŚCWIS "Kopalnia strajkuje... Strajk i pacyfikacja Kopalni Wujek 13-16 grudnia 1981 r."

Publikacje wydane przez Muzeum Powstań Śląskich w 2018 roku:

1. Śląski Almanach Powstańczy – IV t.
2. Rocznik Świętochłowski - XI t.
3. „Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940” – partnerstwo z Bytomskim Klubem Samorządowym
4. Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich – III seria - CD

Nieodpłatne udostępnienie szkołom, instytucjom kultury i innym placówkom:

- 20-planszowej wystawy „Sfrunął na Śląsk orzeł biały...” (15 instytucjom)
- 25-planszowej wystawy „Śląsk – droga do Niepodległej” (17 instytucjom)
- edukacyjnej gry planszowej „Gramy w Powstania” (18 instytucjom)

Granty

- Digitalizacja i udostępnienie zbiorów Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach oraz stworzenie ścieżki informacyjno-edukacyjnej dedykowanej Powstaniom Śląskimi plebiscytowi

- finansowana z programu dotacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” dla osi priorytetowej II. Cyfrowe śląskie, dla działania 2.1. Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych.
 - okres realizacji – 8.01.2018 r. – 15.05.2019 r.
 - wartość projektu – 1.123.505,- zł, kwota dofinansowania – 954.979,25 zł
- Śladami Soli ziemi czarnej – edycja niepodległościowa
 - finansowana z programu NCK Kultura dostępna 2018
 - okres realizacji – 15.05.2018 r. – 7.12.2018 r.
 - wartość projektu – 36.100,- zł, kwota dofinansowania –28.000,- zł
- Poprawa stanu infrastruktury Muzeum Powstań Śląskich – opracowanie dokumentacji technicznej
 - finansowana z programu MKiDN Infrastruktura kultury
 - okres realizacji – 3.04.2018 r. – 15.12.2018 r.
 - wartość projektu – 151.500,- zł, kwota dofinansowania – 80.000,- zł
- Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich – ku Niepodległej!
 - finansowana z programu NCK Kultura Interwencje 2018
 - okres realizacji – 16.04.2018 r. – 20.11.2018 r.
 - wartość projektu – 14.700,- zł, kwota dofinansowania –11.000,- zł
- Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich – 3. seria
 - finansowana z programu Muzeum Historii Polski Patriotyzm Jutra
 - okres realizacji – 23.04.2018 r. – 14.12.2018 r.
 - wartość projektu – 45.747,40 zł, kwota dofinansowania –35.000,- zł
- Śląsk a Niepodległa
 - finansowana z programu Instytutu Adama Mickiewicza Kulturalne Pomosty
 - okres realizacji – 2.05.2018 r. – 20.10.2018 r.
 - wartość projektu – 277.000,- zł, kwota dofinansowania – 230.000,- zł

Szkolenia, doskonalenie i kursy pracowników

19.02.2018 r. Program „Niepodległa” - jak przygotować dobry wniosek? Regionalny Instytut Kultury w Katowicach – Halina Bieda

8.10.2018 r. Warsztaty w ramach projektu GLAM-Wiki Polska (poszerzenie zasobów Wikipedia o dokładniejsze i wiarygodne informacje na temat dzieł i obiektów muzealnych) Regionalny Instytut Kultury w Katowicach – Mariola Miklaszewska

Zwiedzający

W roku 2018 Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach odwiedziło ponad 20000 osób (załącznik – szczegółowa struktura sprzedaży)